

CAN YOU ANSWER THESE QUESTIONS?

1. Who created the Yeshiva in Pumbedeisa?
2. Who were Rav Yehudah's teachers?
3. What was the Yeshiva of Pumbedeisa famous for?
4. Why did Rav Yehuda concentrate on the study of "Nezikin"?
5. Why didn't Rabbah immediately take the position of Resh Mesivta?

This and much more will be addressed in the eighth lecture of this series: "The Sages of Pumbedeisa".

To derive maximum benefit from this lecture, keep these questions in mind as you listen to the tape and read through the outline. Go back to these questions once again at the end of the lecture and see how well you answer them.

PLEASE NOTE: This outline and source book was designed as a powerful tool to help you appreciate and understand the basis of Jewish History. Although the lectures can be listened to without the use of the outline, we advise you to read the outline to enhance your comprehension. Use it as well as a handy reference guide and for quick review.

THE EPIC OF THE ETERNAL PEOPLE

Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series IV Lecture #8

THE SAGES OF PUMBEDEISA

I. The Resh Mesivta of Pumbedeisa

A.

מאי גולה? אמר רב יוסף: זו פומבדיתא. ראש השנה כג:

What is meant here by "Diaspora- [Golah]"? — R. Yoseph said: This is Pumbedisa. **Rosh HaShanah 23b**

B.

ובתר שמואל מלך רב הונה . . . ואגבר רב הונה טובה דהוה מבי נשיאה. ורב יהודה בפום בדיתא ותלמידיה קמיה והוה מתחזי ליה לרב הונה לפרקים. אגרת רב שרירא גאון 48–38

After Shmuel, Rav Huna reigned. . . Rav Huna [who succeeded to the position of Rosh Mesivta in Sura] became very powerful. He was related to the house of the Resh Galusa. Rav Yehudah [resided] in Pumbedeisa. [Although] his (Rav Yehudah's) own disciples studied before him, he would appear at certain times before Rav Huna. **The Letter of Rav Sherira Gaon pp.83- 84**

C.

ושכיב רב הונה בשנת תר"ח . . . וחיה רב יהודה אחריו שתי שנים וכלהו רבנן אתו לקמיה לפומבדיתא. ארש"ג 58

Rav Huna died in the year 297 C.E. Rav Yehudah lived for two years afterwards. All the Rabbis came before him to Pumbedeisa. **The Letter of Rav Sherira Gaon pp. 85**

D.

יתיב רב כהנא אחוריה דרב יהודה ויתיב רב יהודה קמיה דרב הונא, ויתיב וקאמר. חולין קיא:

R. Kahana, was sitting in back of Rav Yehudah, who was sitting before R. Huna and recited as follows. **Chullin 111b**

E.

ההוא שיפורא דהוה מעיקרא בי רב יהודה, ולבסוף בי רבה, ולבסוף בי רב יוסף, ולבסוף בי אבבי, ולבסוף בי רבא. גיטין ס:

The "shofar" (a receptacle in which were placed the contributions sent on behalf of the students of the Yeshivah) which at first was in the house of Rav Yehudah and later in that of Rabbah and then in the house of R. Yoseph and then in the house of Abaye and finally in the house of Rava. **Gittin 60b**

II. Rav Yehudah - The Early Years

A.

כי הוה ניהא נפשיה דרבי, אמר: היום נולד רב יהודה בבבל. דאמר מר: כשמת ר' עקיבא נולד רבי, כשמת רבי נולד רב יהודה, כשמת רב יהודה נולד רבא, כשמת רבא נולד רב אשי, ללמדך, שאין צדיק נפטר מן העולם עד שנברא צדיק כמותו, שנאמר: (קהלת א) וזרח השמש ובה השמש, עד שלא כבתה שמשו של עלי זרחה שמשו של שמואל הרמתי, שנאמר: (שמואל א' ג) ונר אלקים טרם יכבה ושמואל שוכב וגו'. קדושין עב:

When Rabbi was dying he said: Today Rav Yehudah was born in Babylon. For a Master said: When R. Akiba died, Rabbi was born; when Rabbi died, Rav Yehudah was born; when Rav Yehudah died, Rava was born; when Rava died, R. Ashi was born. This teaches that a righteous man does not depart from the world until [another] righteous man like himself is created, as it is said, the sun riseth and the sun goeth down: before Eli's sun was extinguished, the sun of Shmuel of Ramoth rose, as it is said: And the lamp of G-d was not yet gone out, and Shmuel was laid down [etc.]. **Kiddushin 72b**

B.

איבעיא להו: בנו והוא רבו, מהו לעמוד מפני אביו? ת"ש, דאמר ליה שמואל לרב יהודה: שיננא, קום מקמי אבוך. שאני רב יחזקאל, דבעל מעשים הוה, דאפילו מר שמואל נמי קאים מקמיה. אלא מאי קאמר ליה? הכי קאמר ליה: זימנין דאתי מאחורי, קום את מקמיה ולא תיחוש ליקרא דידי. קדושין לג:

The scholars propounded: What if his son is his teacher? Must he rise before his father? — Come and hear: For Shmuel said to Rav Yehudah: Keen scholar! rise before your father! R. Yechezkiel was different, because he had [many] good deeds to his credit, for even Mar Shmuel too stood up before him. Then what did he tell him? He said thus to him: Sometimes he may come behind me; then do you stand up before him, and do not fear for my honor. **Kiddushin 33b**

C.

אבא שאול ארוך בדורו הוה ורבי טרפון מגיע לכתפו, ור' טרפון ארוך בדורו הוה ור"מ מגיע לכתפו, רבי מאיר ארוך בדורו הוה ורבי מגיע לכתפו, רבי ארוך בדורו הוה ורבי חייא מגיע לכתפו, ורבי חייא ארוך בדורו הוה ורב מגיע לכתפו, רב ארוך בדורו הוה ורב יהודה מגיע לכתפו, ורב יהודה ארוך בדורו הוה ואדא דיילא מגיע לכתפו. נדה כד:

Abba Saul was the tallest man in his generation, and R. Tarfon reached to his shoulder and that R. Tarfon was the tallest man in his generation and R. Meir reached to his shoulder. R. Meir was the tallest man in his generation and Rabbi reached to his shoulder. Rabbi was the tallest man in his generation and R. Chiya reached to his shoulder, and R. Chiya was the tallest in his generation and Rav reached to his shoulder. Rav was the tallest man in his generation and Rav Yehudah reached to his shoulder, and Rav Yehudah was the tallest man in his generation and his waiter Adda reached to his shoulder. **Nidah 24b**

D.

אימתא דמריה עליה, דקרי שמואל עליה: אין זה ילוד אשה. נדה יג.

The fear of the Lord was upon him (Rav Yehudah), for Shmuel once remarked of him, 'This man is no mortal being.' **Nidah 13a**

E.

שמע רב יוסף איקפד, אמר: אנא מכולי עלמא גמירנא? אנא מרב יהודה גמירנא, דאפי' ספיקי דגברי גריס, דאמר רב יהודה אמר ר' ירמיה בר אבא, ספק משמיה דרב ספק משמיה דשמואל: שלשה מתירין את הבכור במקום שאין מומחה. חולין יח:

When R. Yosef [b. Hiyya] heard of this he was annoyed and said: 'What! I take my traditions from every one! Indeed, I received my traditions from Rav Yehudah who recited in his statements of tradition even the doubt as to his authorities. As in the following statement: "Rav Yehudah said in the name of R. Jeremiah b. Abba (and I am in doubt whether he reported it in the name of Rav or in the name of Shmuel): Three ordinary persons may declare a firstling permitted for use where there is no specialist available"'. **Chullin 18b**

F.

רב ורב יהודה הוו קאזלי באורחא, הוה קאזלא ההיא אתתא קמייהו, א"ל רב לרב יהודה: דל כרעיק מקמי גיהנם. אמר ליה, והא מר הוא דאמר: בכשרים שפיר דמי א"ל: מי יימר דבכשרים כגון אנא ואת אלא כגון מאי? כגון רבי חנינא בר פפי וחביריו. קדושין פא.

Rav and Rav Yehudah were walking on a road, and a woman was walking in front of them. Said Rav to Rav Yehudah, 'Lift your feet before Gehenna.' 'But you yourself said that in the case of respectable people it is well,' he protested. 'Who says that respectable people mean such as you and I?' he retorted. 'Then such as who?' — E.g., R. Hanina b. Pappi and his companions. **Kiddushin 81a**

G.

אמר רב יהודה אמר רב . . . כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי. סוכה ט.

Rav Yehudah cited in the name of Rav . . . When I repeated this in the presence of Shmuel, he said to me. . . **Sukkah 9a**

H.

אמר רב יהודה א"ר אסי. . . כי אמריתה קמיה דשמואל, א"ל. יבמות טז:—יז.

Rav Yehudah said in the name of R. Assi. . . When, however, I mentioned the matter in the presence of Shmuel, he said to me . . . **Yevamoth 16b-17a**

I.

רב יהודה אמר זעירי. מנחות כא.

And Rav Yehudah said in the name of Ze'iri. **Menachos 21a**

J.

אמר רב יהודה אמר רב ירמיה בר אבא. שבת קנ.

Rav Yehudah said in R. Yermiah b. Abba's name. **Shabbos 150a**

III. The Genius of His Generation

A.

ההוא גברא דמנהרדעא דעל לבי מטבחיא בפומבדיתא, אמר להו: הבו לי בישרא, אמרו ליה: נטר עד דשקיל לשמעיה דרב יהודה בר יחזקאל, וניתיב לך. אמר: מאן יהודה בר שויסקאל דקדים לי, דשקל מן קמאי? אזלו אמרו ליה לרב יהודה, שמתיה. אמרו: רגיל דקרי אינשי עבדי, אכריז עליה דעבדא הוא. אזל ההוא אזמניה לדינא לקמיה דרב נחמן, אייתי פיתקא דהזמנא. אזל רב יהודה לקמיה דרב הונא, אמר ליה: איזיל או לא איזיל? אמר ליה: מיזל לא מיבעי לך למיזל, משום דגברא רבה את, אלא משום יקרא דבי נשיאה קום זיל. אתא אשכחיה דקעביד מעקה, אמר ליה, לא סבר לה מר להא דאמר רב הונא בר אידי אמר שמואל: כיון שנתמנה אדם פרנס על הצבור - אסור בעשיית מלאכה בפני שלשה? א"ל: פורתא דגונדריתא הוא דקא עבידנא, א"ל: מי סניא מעקה דכתיב באורייתא, או מחיצה דאמור רבנן א"ל: יתיב מר אקרפיטא, א"ל: ומי סני ספסל דאמור רבנן, או איצטבא דאמרי אינשי א"ל: ליכול מר אתרונגא, אמר ליה, הכי אמר שמואל: כל האומר אתרונגא - תילתא ברמות רוחא, או אתרוג כדקריוה רבנן, או אתרוגא דאמרי אינשי. אמר ליה: לישתי מר אנבגא, אמר ליה: מי סני איספרגוס דקריוה רבנן, או אנפק דאמרי אינשי אמר ליה: תיתי דונג תשקינן, אמר ליה, הכי אמר שמואל: אין משתמשים באשה כלל, בין גדולה בין קטנה. נשדר ליה מר שלמא לילתא, א"ל, הכי אמר שמואל: קול באשה ערוה. אפשר ע"י שליח א"ל, הכי אמר שמואל: אין שואלין בשלום אשה. על ידי בעלה אמר ליה, הכי אמר שמואל: אין שואלין בשלום אשה כלל. שלחה ליה דביתהו: שרי ליה תגריה, דלא נישוויך כשאר עם הארץ. א"ל: מאי שיאטיה דמר הכא? אמר ליה: טסקא דהזמנותא שדר מר אבתראי, אמר ליה: השתא שותא דמר לא גמירנא, טסקא דהזמנותא משדרנא למר? אפיק דיסקא דהזמנותא מבי חדיה ואחזי ליה, אמר ליה: הא גברא והא דסקא. אמר ליה: הואיל ואתא מר להכא לישתעי מיליה, כי היכי דלא לימרו מחנפי רבנן אהדדי. אמר ליה: מאי טעמא שמתיה מר לההוא גברא? ציער שליחא דרבנן. ונגדיה מר, דרב מנגיד על מאן דמצער שלוחא דרבנן דעדיף מיניה עבדי ליה. מאי טעמא אכריז מר עליה דעבדא הוא? אמר ליה: דרגיל דקרי אינשי עבדי, ותני: כל הפוסל - פסול, ואינו מדבר בשבחא לעולם, ואמר שמואל: במומו פוסל. אימר דאמר שמואל - למיחש ליה, לאכרוזי עליה מי אמר? אדהכי והכי אתא ההוא בר דיניה מנהרדעי, א"ל ההוא בר דיניה לרב יהודה: לדידי קרית לי עבדא, דאתינא מבית חשמונאי מלכא? אמר ליה, הכי אמר שמואל: כל דאמר מדבית חשמונאי קאתינא - עבדא הוא. א"ל, לא סבר לה מר להא דא"ר אבא אמר רב הונא אמר רב: כל ת"ח שמורה הלכה ובא, אם קודם מעשה אמרה - שומעין לו, ואם לאו - אין שומעין לו? אמר ליה: הא איכא רב מתנה דקאי כוותי. רב מתנה לא חזייה לנהרדעא תליסר שני, ההוא יומא אתא, אמר

ליה: דכיר מר מאי אמר שמואל כי קאי חדא כרעא אגודא וחדא כרעא במברא? א"ל, הכי אמר שמואל: כל דאמר מדבית חשמונאי מלכא קאתינא - עבדא הוא, דלא אישתיור מינייהו אלא ההיא רביתא, דסלקא לאיגרא ורמיא קלא ואמרה: כל דאמר מבית חשמונאי אנא - עבדא הוא, נפלה מאיגרא ומיתה. אכרוז עליה דעבדא הוא. ההוא יומא אקרען כמה כתובתא בנהרדעא. קדושין ע

A certain man from Nehardea entered a butcher's shop in Pumbeditha and demanded, 'Give me meat!' 'Wait until Rav Yehudah b. Yechezkel's attendant takes his,' was the reply: 'and then we will serve you.' 'Who is Yehudah b. Shewiskel,' (a play on words that means glutton) he exclaimed: 'to take precedence over me and be served before me!' When they went and told Rav Yehudah, he pronounced the ban against him. Said they to him, 'He is wont to call people slaves,' whereupon he had him proclaimed a slave. Thereupon that man went and summoned him to a lawsuit before R. Nahman. When the writ of summons was brought, he [Rav Yehudah] went before R. Huna [and] asked him, 'Shall I go or not?' 'Actually,' he replied: 'you need not go, being a great man; yet in honour of the Nasi's house, arise and go.' On his arrival there he found him making a railing. Said he to him, 'Do you not accept R. Huna b. Idi's dictum in Shmuel's name: Once a man is appointed head of a community, he may not do [manual] labour in the presence of three?' — 'I am [merely] making a small portion of a gundritha,' he replied. 'Is not ma'akeh, as written in the Torah, or mehizah, as used by the Rabbis, good enough?' he retorted. Said he to him, 'Sit you down on a karpita [seat].' 'Is not safsal, as used by the Rabbis, or iztaba, as commonly used, good enough?' he asked. 'Will you partake of ethronga [citron],' he proceeded, 'Thus did Shmuel say,' was his reply: 'he who says 'ethronga', is a third [puffed up] with arrogance: either ethrog, as it is called by the Rabbis, or ethroga, as it is popularly called.' 'Will you drink anbaga [cup of wine]?' he asked him. 'Are you then dissatisfied with isparagus, as it is called by the Rabbis, or anpak, as it is popularly pronounced?' he reproved him. 'Let [my daughter] Donag come and serve drink,' he proposed. 'Thus said Shmuel,' he replied: 'One must not make use of a woman.' '[But] she is only a child!' — 'Shmuel distinctly said: One must make no use at all of a woman, whether adult or child.' 'Will you send a greeting to [my wife] Yaltha,' he suggested. 'Thus said Shmuel,' he replied, '[To listen to] a woman's voice is indecent.' 'It is possible through a messenger?' 'Thus said Shmuel,' he retorted 'One must not enquire after a woman's welfare.' 'Then by her husband!' 'Thus said Shmuel,' said he, 'One must not enquire after a woman's welfare at all.' His wife sent [word] to him, 'Settle his case for him, lest he make you like any ignoramus!' 'What is the meaning of your traveling hither?' he asked him. 'You sent me a writ of summons,' he replied. 'Seeing that I do not even know your way of speech,' he exclaimed: 'would I send you a writ of summons!' Thereupon he drew out the summons from his bosom and showed [it] to him: 'Behold the man and behold the summons!' he said. 'Yet since you have come here.' he said: 'let us discuss the matter, that it may not be said that the Rabbis show favor to each other.' Then he asked him, 'Why did you place that man under the ban?' 'Because he abused the Rabbis' messenger.' 'Then you should have punished him [by stripes], for Rav punished [with stripes] him who abused a messenger of the Rabbis.' — 'I dealt with him more severely.' 'Why did you have it proclaimed that he is a slave?' He answered: 'Because he was wont to call [other] people slaves, and he who declares [others] unfit is [himself] unfit, and never speaks good [of anyone]; and Shmuel said: With his own blemish he stigmatizes [others] as unfit.' 'But how did Shmuel say this: only that one must suspect; yet did he say that he is to be [thus] proclaimed?' At this

stage his opponent said to Rav Yehudah, 'You call me a slave, I who am descended from the royal house of the Hasmoneans!' — 'Thus said Shmuel,' he retorted, 'Whoever says, "I am descended from the house of the Hasmoneans", is a slave.' Said he to him, 'Do you not agree with what was said by R. Abba in the name of R. Huna in Rav's name: Every scholar who proceeds to give a ruling: if he has stated it before the event, he is heeded; if not, he is not heeded?' — 'But there is R. Mattenah who supports me,' he replied. Now, R. Mattenah had not seen Nehardea for thirteen years, but on that day he visited it. Said he to him, 'Do you remember what Samuel said when he stood with one foot on the bank and one foot on the bridge?' — 'Thus said Shmuel,' he replied, 'He who claims, "I am descended from the royal house of the Hasmoneans," is a slave, because there remained of them only one maiden who ascended a roof, lifted up her voice and cried out., "Whoever says I am descended from the house of the Hasmoneans is a slave"; then she fell from the roof and died.' So he was proclaimed a slave. On that day many kethuboth were torn up in Nehardea. **Kiddushin 70**

B.

בסורא לא אכלי כחלי, בפומבדיתא אכלי כחלי רמי בר תמרי, דהוא רמי בר דיקולי מפומבדיתא, איקלע לסורא במעלי יומא דכפורי, אפקינהו כולי עלמא לכחלינהו שדינהו, אזל איהו - נקטינהו אכלינהו, אייתוה לקמיה דרב חסדא, אמר ליה: אמאי תעביד הכי? אמר ליה: מאתרא דרב יהודה אנא, דאכיל. אמר ליה: ולית לך נותנין עליו חומרי המקום שיצא משם וחומרי המקום שהלך לשם? אמר ליה: חוץ לתחום אכלתינהו. ובמה טויתינהו? אמר ליה: בפורצני ודלמא מיינן נסך הויא? אמר ליה: לאחר שנים עשר חדש הוו ודלמא דגזל הוה? אמר ליה: יאוש בעלים הוה, דקדחו בהו חילפי חזייה דלא הוה מנח תפילין, אמר ליה: מאי טעמא לא מנחת תפילין? אמר ליה: חולי מעיין הוא, ואמר רב יהודה חולי מעיין - פטור מן התפילין חזייה דלא הוה קא רמי חוטי, אמר ליה: מאי טעמא לית לך חוטי? אמר ליה: טלית שאולה היא, ואמר רב יהודה טלית שאולה, כל שלשים יום - פטורה מן הציצית אדהכי, אייתוה לההוא גברא דלא הוה מוקר אבוה ואמיה כפתוהו, אמר להו: שבקוהו, דתניא כל מצות עשה שמתן שכרה בצדה - אין בית דין שלמטה מוזהרין - עליה, אמר ליה: חזינא לך דחריפת טובא אמר ליה: אי הוית באתריה דרב יהודה, אחוינא לך חורפאי. חולין קי

Rami b. Tamri, also known as Rami b. Dikuli, of Pumbeditha once happened to be in Sura on the eve of the Day of Atonement. When the townspeople took all the udders [of the animals] and threw them away, he immediately went and collected them and ate them. He was then brought before R. Hisda who said to him: 'Why did you do it?' He replied: 'I come from the place of Rav Yehudah who permits it to be eaten.' Said R. Chisda to him: 'But do you not accept the rule: [When a person arrives in a town] he must adopt the restrictions of the town he has left and also the restrictions of the town he has entered?' — He replied: 'I ate them outside the [city's] boundary.' 'And with what did you roast them?' He replied. 'With the kernels [of grapes].' 'Perhaps they were [the kernels] of wine used for idolatrous purposes?' He replied. 'They had been lying there more than twelve months.' 'Perhaps they were stolen goods?' He replied. 'The owners must have certainly abandoned all rights to them for lichen was growing amongst them.' He [R. Hisda] noticed that the other was not wearing the Tefillin and said to him. 'Why do you not wear the Tefillin?' He replied. 'I suffer from the bowels, and Rav Yehudah has said. One who suffers from the bowels is exempt from wearing the Tefillin.' He further noticed that the other was not wearing fringes [on his coat] and said to him. 'Why are you not wearing fringes?' He replied. 'The coat [I am wearing] is borrowed, and Rav

Yehudah has said, 'A borrowed coat is, for the first thirty days, exempt from the tzitzith.' While this was going on a man was brought in [to the court] for not honoring his father and mother. They bound him [to have him flogged], whereupon [Rami] said to them. 'Leave him alone, for it has been taught: Every commandment which carries its reward by its side does not fall within the jurisdiction of the Court below.' Said [R. Chisda] to him. 'I see that you are very sharp.' He replied. 'If only you would come to Rav Yehudah's school I would show you how sharp I really am!' **Chullin 110**

C.

אמר ליה: דלמא מפומבדיתא את, דמעילין פילא בקופא דמחטא. בבא מציעא לה:

Perhaps you are from Pumbeditha, he retorted, where they draw an elephant through the eye of a needle. **Bava Metzia 38b**

D.

אמר ליה רב פפא לאביי: מאי שנא ראשונים דאתרחיש להו ניסא, ומאי שנא אנן דלא מתרחיש לן ניסא? אי משום תנויי - בשני דרב יהודה כולי תנויי בניזיקין הוה, ואנן קא מתנינן שיתא סדרין וכי הוה מטי רב יהודה בעוקצין האשה שכובשת ירק בקדרה ואמרי לה זיתים שכבשן בטרפיהן טהורים אמר: הויות דרב ושמואל קא חזינא הכא, ואנן קא מתנינן בעוקצין תליסר מתיבתא ואילו רב יהודה, כי הוה שליף חד מסאניה - אתי מטרא, ואנן קא מצערינן נפשין ומצוח קא צוחינן - ולית דמשגח בן - אמר ליה: קמאי הוו קא מסרי נפשיהו אקדושת השם, אנן לא מסרינן נפשין אקדושת השם. כי הא דרב אדא בר אהבה חזייה לההיא כותית דהות לבישא כרבלתא בשוקא, סבר דבת ישראל היא, קם קרעיה מינה אגלאי מילתא דכותית היא, שיימוה בארבע מאה זוזי. אמר לה: מה שמך? אמרה ליה: מתון. אמר לה: מתון מתון ארבע מאה זוזי שויא. ברכות כ.

Said R. Papa to Abaye: How is it that for the former generations miracles were performed and for us miracles are not performed? It cannot be because of their [superiority in] study, because in the years of Rav Yehudah the whole of their studies was confined to Nezikin, and we study all six Orders, and when Rav Yehudah came in [the tractate] Uktzin [to the law], 'If a woman presses vegetables in a pot' (or, according to others, 'olives pressed with their leaves are clean'), he used to say, 'I see all the difficulties of Rav and Shmuel here.' And we have thirteen versions of Uktzin. And yet when Rab Yehudah drew off one shoe, rain used to come, whereas we torment ourselves and cry loudly, and no notice is taken of us! He replied: The former generations used to be ready to sacrifice their lives for the sanctity of [G-d's] name; we do not sacrifice our lives for the sanctity of [G-d's] name. There was the case of R. Adda b. Ahava who saw a heathen woman wearing a red head-dress⁹ in the street, and thinking that she was an Israelite woman, he rose and tore it from her. It turned out that she was a heathen woman, and they fined him four hundred zuz. He said to her: What is your name. She replied: Mathun. Mathun, he said to her: that makes four hundred zuz. **Berachos 20a**

E.

רבי זירא אשכח לרב יהודה דהוה קאי אפיתחא דבי חמוה, וחזייה דהוה בדיחא דעתיה, ואי בעי מיניה כל חללי עלמא הוה אמר ליה. אמר ליה: מאי טעמא עיזי מסגן ברישא והדר אימרי? אמר ליה: כברייתו של עולם, דברישא חשוכא והדר נהורא. מאי טעמא הני מכסיין והני מגליין? הני דמכסינן מינייהו - מכסיין, והני דלא מכסינן מינייהו - מגליין. מאי טעמא

גמלא זוטר גנובתיה? משום דאכל כסי. מאי טעמא תורא אריכא גנובתיה? - משום דדייר באגמי, ובעי לכרכושי בקי. מאי טעמא קרנא דקמצא רכיכא? - משום דדיירא בחילפי, ואי קשיא - נדיא ומתעוורא. דאמר שמואל: האי מאן דבעי דליסמיה לקמצא - לשלופינהו לקרניה. מאי טעמא האי תימרא דתרנגולתא מדלי לעילא? דדיירי אדפי, ואי עייל קטרא מתעוורא. שבת עז.

R. Zera met Rav Yehudah standing by the door of his father-in-law's house and saw that he was in a cheerful mood, and if he would ask him all the secrets of the universe he would disclose [them] to him. He [accordingly] asked him: Why do goats march at the head [of the flock], and then sheep? — Said he to him: It is as the world's creation, darkness preceding and then light. Why are the latter covered, while the former are uncovered? — Those with whose [material] we cover ourselves are themselves covered, whilst those wherewith we do not cover ourselves are uncovered. Why is a camel's tail short? — Because it eats thorns. Why is an ox's tail long? — Because it grazes in meadows and must beat off the gnats [with its tail]. Why is the proboscis of a locust soft [flexible]? Because it dwells among willows, and if it were hard [non-flexible] it [the proboscis] would be dislocated and it [the locust] would go blind. For Shmuel said: If one wishes to blind a locust, let him extract its proboscis. Why is a fowl's [lower] eyelid bent upwards? — Because it dwells among the rafters, and if dust entered [its eyes] it would go blind. **Shabbos 77b**

IV. The Saint of Pumbedeisa

A.

רב יהודה חזא הנהו בי תרי דהוו קא פרצי בריפתא, אמר: שמע מינה איכא שבעא בעלמא. יהיב עיניה, הוה כפנא. אמרו ליה רבנן לרב כהנא בריה דרב נחוניא שמעיה: מר דשכיח קמיה ניעשייה דליפוק בפתחא דסמוך לשוקא. עשייה ונפק לשוקא. חזא כנופיא, אמר להו: מאי האי? אמרו ליה: אכוספא דתמרי קיימי, דקא מזדבן. אמר: שמע מינה כפנא בעלמא. אמר ליה לשמעיה: שלוף לי מסאניי. שלף ליה חד מסאנא, ואתא מיטרא. כי מטא למישלף אחרינא - אתא אליהו ואמר ליה: אמר הקדוש ברוך הוא: אי שלפת אחרינא מחריבנא לעלמא. תאנית כד:

Once Rav Yehudah saw two men using bread wastefully and he exclaimed: It seems that there is plenty in the world. He gave an angry look and a famine arose. Thereupon the Rabbis said to R. Kahana the son of R. Nehunia, his attendant, You who are so constantly with him, endeavor to persuade him to go out by the door near the market place. He prevailed upon him and he went out to the market place and seeing there a large crowd he asked: What is the matter? He was told, They stand around a mass of ground dates which is on sale. Whereupon he exclaimed: It seems that there is famine in the world. He then said to his disciple: Take off my shoes. As soon as he had taken off one shoe rain fell. As he was about to take off the other Elijah appeared and said to him: The Holy One, Blessed be He, said, if you will take off the other shoe I will lay waste the world. **Taanis 24b**

B.

ההוא צורבא מרבנן דהוו סנו שומעניה. אמר רב יהודה: היכי ליעביד? לשמתיה - צריכי ליה רבנן, לא לשמתיה - קא מיתחיל שמא דשמיא. אמר ליה לרבה בר בר חנה: מידי שמיע לך בהא: אמר ליה: הכי אמר רבי יוחנן, מאי דכתיב (מלאכי ב') כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה

יבקשו מפיהו כי מלאך ד' צבא-ות הוא אם דומה הרב למלאך ד' - יבקשו תורה מפיו. ואם לאו - אל יבקשו תורה מפיו. שמתיה רב יהודה. לסוף איחלש רב יהודה, אתו רבנן לשיולי ביה, ואתא איהו נמי בהדייהו. כד חזייה רב יהודה חיין אמר ליה: לא מסתיין דשמתיה לההוא גברא אלא אחוכי נמי חיין ביי? אמר ליה: לאו בדידך מחייכנא אלא דכי אזלינא לההוא עלמא בדיחא דעתאי דאפילו לגברא כוותך לא חניפי ליה. נח נפשיה דרב יהודה, אתא לבי מדרשא אמר להו: שרו לי אמרו ליה רבנן: גברא דחשיב כרב יהודה ליכא הכא דלישרי לך, אלא זיל לגביה דרבי יהודה נשיאה דלישרי לך. מועד קטן יז.

There was once a certain scholar whose reputation was objectionable. Said Rav Yehudah, How is one to act? To put the shammetha (excommunication) on him [we cannot], as the Rabbis have need of him [as an able teacher]. Not to put the shammetha on him [we cannot afford] as the name of Heaven is being profaned. Said he to Rabbah b. Bar Hana, Have you heard aught on that point? He replied: 'Thus said R. Yochanan: What means the text, For the priest's lips should keep knowledge and they should seek the law at his mouth; for he is the messenger of the L-rd of Hosts? [It means, that] if the Master is like unto a messenger of the L-rd of Hosts, they should seek the law at his mouth; but if [he be] not, they should not seek the law at his mouth'. [Thereupon] Rav Yehudah pronounced the shammetha on him. In the end Rav Yehudah became indisposed. The Rabbis came to enquire about him and that man came along with them. When Rav Yehudah beheld him he laughed. Said the man to him: Not enough for him that he put upon that man [me] the shammetha, but he even laughs at me! Replied he [Rav Yehudah]: I was not laughing at you: but as I am departing to that World [beyond] I am glad to think that even towards such a personage as you I showed no indulgence. Rav Yehudah's soul came to rest. The man [then] came to the Bais Medrash [and] said, 'Absolve me'. Said the Rabbis to him, There is no man here of the standing of Rav Yehudah who could absolve you; but go to R. Yehudah Nesi'ah that he may absolve you.

Moed Katan 17a

V. The Mesivta

A.

וכיון שעלה עזרא וזרובבל מבבל והגולה עמהם ובנו בית המקדש והווי שם ראשי סנהדרין . . . ואעפ"כ היו מרביצין תורה הכא והווי להו ראשי גלות מבית דוד אבל ריש מתיבתא וסנהדרין לא הוה בהון דהדא מלתא הווי אמרין דלא הווי אלא מן המקום אשר יבחר ד'. ועד דאפטר ר' בריש גלותא הווי נהידין בבבל ולא בראשי מתיבתא. אגרת רב שרירא גאון 73-74

Since [the time of] Ezra and Zerubavel who went up from Babylon together with [the other] exiles and built the Bais HaMikdash, Israel was the place of the heads of the Sanhedrin. . . . Even so, they spread Torah here [in Babylon] and there were the Exilarchs from the House of David. **However, the heads of the Mesivta, and the Sanhedrin were not there in their midst. For this was the remark that they made: [It is only proper to have these institutions] from the place that G-d has chosen.** And until the death of Rabbi [Yehudah Nesi] (circa 230 C.E.) these were the only institutions in Babylon. **The Letter of Rav Sherira Gaon pp. 73-74**

B.

והוין להו לרב ושמואל תרתין מתיבתא. אגרת רב שרירא גאון 81

Rav and Shmuel had two [separate] Mesivtas. **The Letter of Rav Sherira Gaon p. 81**

C.

רב סבר: כיון דאיכא מתיבתא מישכח שכיחי, ושמואל סבר: מתיבתא בגירסייהו טרידי. גיטין ו.

Rav, however, is of opinion that since there are Mesivtas in Babylonia witnesses can always be found, while Shmuel is of opinion that the Mesivtas are taken up with their studies. **Gittin 6a**

D.

אמר רב אשי: בני מתא מחסיא אבירי לב נינהו, דקא חזו יקרא דאורייתא תרי זמני בשתא ולא קמגייר גיורא מינייהו. ברכות יז:

R. Ashi said: The people of Masa Mechasia are 'stout-hearted', for they see the glory of the Torah twice a year (the 'kallahs' in Adar and Elul) and never has one of them been converted. **Berachos 17b**

E.

אזל ריש לקיש א"ל לרבי יוחנן: ארי עלה מבבל, לעיין מר במתיבתא דלמחר. למחר אותבוה בדרא קמא קמיה דר' יוחנן, אמר שמעתתא ולא אקשי, שמעתתא ולא אקשי, אנחתיה אחורי שבע דרי עד דאותביה בדרא בתרא. בבא קמא קיז.

Resh Lakish went and said to R. Yochanan: 'A lion has come up from Babylon; let the Master therefore look very carefully into tomorrow's lecture.' On the morrow R. Kahana was seated in the first row of disciples before R. Yochanan, but as the latter made one statement and the former did not raise any difficulty, another statement, and the former raised no difficulty, R. Kahana was put back through the seven rows until he remained seated upon the very last row. **Bava Kama 117a**

F.

וכל אחד וא' מתלמידים במקומו גורס ומעיין כל אותם ה' חדשים המסכתא שא"ל ר"י בצאתם מעמו ובאדר אומר להם מסכתא פ' נפרש באלול וכמו כן באלול אומר להם מס' פלוני נגרוס באדר ובאים כולם ויושבין לפני ר"י באדר ואלול ור"י עומד עליהם על גרסתם ובודק אותם, וזה סדר ישיבתם ר"י יושב ולפניו י' אנשים והיא נקראת דרא קמא ופניהם אל פני ר"י וי' שיושבים לפניו בהם ראשי כלות וג' חברים ונקראו ראשי כלות שכ"א מהם ממונה על י' מן הסנהדרין והם נקראים אלופים, וכך היה מנהגם אם נפטר א' מראשי כלות ויש לו בן הממלה מקומו יורש מקום אביו ויושב בו אפילו היה קטן בשנים. וכן מן החברים כשיפטר אחד בנו ממלא מקומו ואין א' דולג על מפתן חבירו. ואם אינו ממלא מקום אבותיו וראוי לישב באחד מז' דרי יושב בה. ואם אינו ראוי לישב עמהם יושב עם בני בי רב ועם שאר תלמידים שהם כד' מאות איש. והע' סנהדרין שהם ז' שורות, שורה ראשונה יושבת כמו שזכרנו ואחריהם י' עד ז' שורות ופני כלם אל פני ר"י וכל התלמידים יושבין אחריהם ואין אחד מהם במקום חבירו ואם יהיה אחד מהם מן הז' שורות גדול בחכמה מן האחר אין מושיבין אותו במקומו מפני שלא ירשה מאביו אבל מוסיפין לתת לו יותר מחוקן מפני חכמתו. סיפור נתן הבבלי הובא בסוף ס' היוחסין

Throughout the five months, every one of the disciples studies [by heart] and analyses in great depth that tractate which the Rosh Yeshiva had told them to study before they left at the end of the session. In Adar he tells them that in Elul we will explain this particular tractate and similarly in Elul he tells them that in Adar we will study that particular tractate. They all come and sit before the Rosh Yeshiva in Adar and Elul and the Rosh Yeshiva supervises their knowledge of the text and he tests them. The following is their sitting arrangement: The Rosh Yeshiva sits and in front of him are ten men. This is called "the first row". They are facing directly the face of the Rosh Yeshiva. Of the ten that are sitting in front, there are [seven] Roshei Kallah and three Chaveirim. They are called Roshei (lit. heads of) Kallah (the Rabbinical gathering) because each one is appointed over ten of the **Sanhedrin** and they are called "Alufim" (leaders). The following was their custom [of succession]: If one of the Roshei Kallah would pass away and he would have a son that was worthy of filling his father's position, that son would then inherit the place of his father and occupy it, even though age wise he was still very young. Similarly, if one of the "Chaveirim" would pass away, his son [if worthy] would inherit that position. No one is allowed to jump over the threshold of his colleague (take his former position). If he is not worthy of filling his father's position but is worthy of sitting in one of the seven rows, then he may do so. If he is not fit to sit with them, he may then sit together with the "Bnai Bei Rav" (members of the Yeshiva) and the other disciples which number approximately four hundred. Of the seventy members of the **Sanhedrin**, which make up seven rows, the first [row] sits as we have already described. After that row sit another row of ten and this continues on in the same manner for [all] seven rows. They all face the Rosh Yeshiva. Behind them sit all the rest of the disciples. None of them occupies the [appointed] position of his colleague. If one of the members of the seven rows is [or rather becomes] greater in wisdom than another, he is not placed in his colleague's position because he did not inherit it from his father. Rather, his stipend is increased commensurate with his wisdom. **The Account of Nasan HaBavli as is recorded at the end of Sefer HaYuchasin**

VI. Succession

A.

ובתר רב יהודה דשכיב בשנת תר"י מלך רב חסדא בסורא י' שנים ושכיב בשנת תר"כ ורבה ורב יוסף דהוו בפומבדיתא בהדיה דרב יהודה כל חד וחד אמר לחבריה מליך את ולא קבילו על נפשיהו רבנות למיהוי רישא כדמפרש בסוף הוריות ובסוף ברכות . . . וכיון דכל וחד וחד מדחי לגבי חבריה קמת מלותהון והוה אזיל [רבה] לגבי רב חסדא לסורא כמה שנייא ובסוף יומי דרב חסדא כד חזא רבה דאיצריך ליה מלתא טובא קבל עליה ראשנותיה. ומלך כ"ב שנין ומת בשנת תרל"א. אגרת דשרירא גאון 85-86

After Rav Yehudah, who died in the year 299 C.E., Rav Chisda reigned [as head of the Mesivta] for ten years. Rabbah and Rav Yoseph were in Pumbedeisa together with Rav Yehudah. [When Rav Yehudah died,] each one told the other that they should reign [in Rav Yehudah's stead]. Neither accepted upon themselves to become the head [of the Mesivta] as it is stated at the end of Horios and the end of Berachos. . . . Since each one was pushing it upon the other, the matter came to a stand still. Rabbah [then] went to Rav Chisda to Sura for many years. At the end of the life of Rav Chisda, when Rabbah saw that it was very important to take the position, he accepted the position of being the head [of the Mesivta]. He reigned for 22 years [including the 10 years that he was before Rav Chisda] He died in the year 320-321 C.E. **The Letter of Rav Sherira Gaon pp. 85-86**

B.

אמר רבי אבין הלוי: כל הדוחק את השעה - שעה דוחקתו, וכל הנדחה מפני השעה - שעה נדחת מפניו, מדרבה ורב יוסף. דרב יוסף סיני, ורבה עוקר הרים. אצטריכא להו שעתא, שלחו להתם: סיני ועוקר הרים איזה מהם קודם? שלחו להו: סיני קודם, שהכל צריכין למרי חטיא. אף על פי כן לא קבל עליו רב יוסף, דאמרי ליה כלדאי: מלכת תרתין שנין. מלך רבה עשרין ותרתין שנין, מלך רב יוסף תרתין שנין ופלגא. כל הנך שני דמלך רבה, אפילו אומנא לביתיה לא קרא. ברכות סד.

R. Abin the Levite said: Whoever tries to force his [good] fortune will be dogged by [ill] fortune, and whoever forgoes his [good] fortune will postpone his [ill] fortune. This we can illustrate from the case of Rabbah and R. Yoseph. For R. Yoseph was 'Sinai' and Rabbah was 'an uprooter of mountains'. The time came when they were required [to be head of the Academy]. They [the members of the Yeshiva] sent there [to Palestine] to ask, As between 'Sinai' and an 'uprooter of mountains', which should have the preference? They sent answer: Sinai, because all require the owner of wheat. Nevertheless, R. Yoseph would not accept the post, because the astrologers had told him that he would be head for only two years. Rabbah thereupon remained head for twenty-two years, and R. Yoseph after him for two years and a half. During all the time that Rabbah was head, R. Yoseph did not so much as summon a cupper to come to his house. **Berachos 64a**

C.

ובתר רבה בר נחמני מלך רב יוסף בפומבדיתא תרתין שנין ופלגא ושכיב בשנת בשנת תרל"ד ובתריה מלך אביי תליסר שנין ושכיב בשנת תרמ"ט. אגרת רב שרירא גאון 87

After [the death of] Rabbah bar Nachmani, Rav Yoseph reigned in Pumbedeisa for two and a half years. He died in the year 323. After him, Abaye reigned for a period of thirteen years. He died in the year 338. **The Letter of Rav Sherira Gaon p. 87**

D.

אביי ורבה ורבי זירא ורבה בר מתנה הוו יתבי והוו צריכי רישא, אמרי: כל דאמר מלתא ולא מפרין להוי רישא. דכולהו איפריך, דאביי לא איפריך. חזייה רבה לאביי דגבה רישא, א"ל: נחמני, פתח ואימא. הוריות יד.

Abaye, Rava, R. Zera, and Rabbah b. Mattana once sat studying together and felt the need to appoint a head. They agreed that whosoever would make a statement which could not be refuted shall become head. The statements of all of them were refuted, but that of Abaye was not. When Rava saw that Abaye held up his head, he called out to him: 'Nahmani, begin and say something'. **Horios 14a**

VII. Rabbah and Abaye

A.

אביי הוה יתיב קמיה דרבה, חזא דקא מדלי תכא מקמיה. אמר להו: עדיין לא קא אכלינן, אתו קא מעקרי תכא מיקמן? אמר ליה רבה: פטרין מלומר מה נשתנה. פסחים קטו:

Abaye was sitting before Rabbah, [when] he saw the tray taken up from before him. Said he to them: We have not yet eaten, and they have [already] come [and] removed the tray from before us! Said Rabbah to him: You have exempted us from reciting, 'Why [is this night] different?' **Pesachim 115b**

B.

אביי ורבא הוו יתבי קמיה דרבה, אמר להו רבה: למי מברכינן? אמרי ליה: לרחמנא. - ורחמנא היכא יתיב? רבא אחוי לשמי טללא, אביי נפק לברא אחוי כלפי שמיא. אמר להו רבה: תרוויכו רבנן הויתו. היינו דאמרי אינשי: בוצין בוצין מקטפיה ידיע. ברכות מח.

Abaye and Rava [when boys] were once sitting in the presence of Rabbah. Said Rabbah to them: To whom do we address the benedictions? They replied: To the All-Merciful. And where does the All-Merciful abide? Rava pointed to the roof; Abaye went outside and pointed to the sky. Said Rabbah to them: Both of you will become Rabbis. This accords with the popular saying: Every pumpkin can be told from its stalk. **Berachos 48a**

C.

(שמואל א ג) ולכן נשבעתי לבית עלי אם יתכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה. אמר רבא: בזבח ובמנחה - אינו מתכפר, אבל מתכפר בתורה ובגמילות חסדים. רבה ואביי מדבית עלי קאתו, רבה דעסק בתורה חיה ארבעין (שיתין) שנין, אביי דעסק בתורה ובגמילות חסדים - חיה שיתין שנין. תנו רבנן: משפחה אחת היתה בירושלים שהיו מתיה מתין בני שמונה עשרה שנה. באו והודיעו את רבן יוחנן בן זכאי. אמר להם: שמא ממשפחת עלי אתם, דכתיב ביה (שמואל א ב) וכל מרבית ביתך ימותו אנשים - לכו ועסקו בתורה וחיו. הלכו ועסקו בתורה וחיו, והיו קורין - אותה משפחת רבן יוחנן על שמו. ר"ה יח.

Therefore I have sworn unto the house of Eli that the iniquity of Eli's house shall not be expiated with sacrifice nor offering. Rabbah said: With sacrifice and offering it cannot be expiated, but it can be expiated with Torah. Abaye said: With sacrifice and offering it cannot be expiated, but it can be expiated with Torah and charitable deeds. Rabbah and Abaye were of the house of Eli. Rabbah who devoted himself to the Torah lived forty years (sixty), Abaye who devoted himself both to the Torah and to charitable deeds lived sixty years.

The Rabbis taught: There was a family in Jerusalem the members of which used to die at the age of eighteen. They came and told Rabban Yochanan b. Zaccai. He said to them, Perhaps you are of the family of Eli, to whom it was said, and all the increase of thy house shall die young men. Go and study the Torah and you may live. They went and studied the Torah and lived, and they used to call that family the family of Rabban Yochanan after his name. **Rosh HaShanah 18a**

D.

שלחו ליה אחוהי לרבה: אף על פי שחכם גדול אתה, אינו דומה לומד מעצמו ללומד מרבו וא"ת, אין לך רב יש לך רב, ומנו? רבי יוחנן. כתובות קיא.

His brothers sent [the following message] to Rabbah: Although you are a great scholar [you will admit that] a man who studies on his own cannot be on a par with a man who learns from his master. And perchance you might think that you have no master [good enough for you here, we may inform you that] you have one, and he is R. Yochanan.

Kesubos 111a

VIII. Rabbah and Pumbedeisa

A.

אמר רב גידל אמר רב: נרשאה נשקיך - מני ככיך, נהר פקודאה לוייך - מגלימא שפירא דחזי עלך, פומבדיתאה לוייך - אשני אושפיזך. חולין קכז.

R. Giddal said in the name of Rav, If an man of Naresh has kissed you, then count your teeth. If a man of Nehar Pekod accompanies you it is because of the fine garments he sees on you. If a Pumbedithan accompanies you then change your quarters. **Chullin 127a**

B.

אמר ליה אביי לרבה: כגון מר, דסנו ליה כולהו פומבדיתאי, מאן אחים הספידא? - אמר ליה: מיסתיא את ורבה בר רב חנן. שבת קנג.

Abaye asked Rabbah: 'You, for instance, whom the whole of the Pumbeditheans hate, who will arouse lamentation for you?' 'You and Rabbah b. R. Hanan will suffice,' he replied. **Shabbos 153a**

C.

אמוראי דפומבדיתא - רבה ורב יוסף. סנהדרין יז.

'The Amoraim of Pumbeditha', are Rabbah and R. Yoseph. **Sanhedrin 17a**

D.

כי הוו מיפטרי רבנן מבי רב - הוו פיישי אלפא ומאתן רבנן, מבי רב הונא - הוו פיישי תמני מאה רבנן. רב הונא הוה דריש בתליסר אמוראי כי הוו קיימי רבנן ממתכתא דרב הונא ונפצי גלימייהו, הוה סליק אבקא וכסי ליה ליומא, ואמרי במערבא: קמו ליה ממתכתא דרב הונא בבלאה. כי מיפטרי רבנן מבי רבה ורב יוסף - הוו פיישי ארבע מאה רבנן, וקרו לנפשייהו יתמי. כי הוו מיפטרי רבנן מבי אביי, ואמרי לה מבי רב פפא, ואמרי לה מבי רב אשי - הוו פיישי מאתן רבנן וקרו נפשייהו יתמי דיתמי. כתובות קו.

When the [main body of] Rabbis departed from the school of Rav there still remained behind one thousand and two hundred Rabbis; [when they departed] from the school of R. Huna there remained behind eight hundred Rabbis. R. Huna when delivering his discourses [was assisted] by thirteen interpreters. When the Rabbis stood up after R. Huna's discourses and shook out their garments the dust rose [so high] that it obscured the [light of] day, and people in Palestine said, 'They have risen after the discourses of R. Huna the Babylonian' — When [the main body of] Rabbis departed from the schools of Rabbah and R. Yoseph there remained four hundred Rabbis and they described themselves as orphans. When [the main body of] Rabbis departed from the school of Abaye (others say, From the school of R. Papa, while still others say, From the school of R. Ashi) there remained two hundred Rabbis, and these described themselves as orphans of the orphans. **Kesubos 106a**

E.

אמר רבא: חיי, בני ומזוני, לא בזכותא תליא מילתא, אלא במזלא תליא מילתא. דהא רבה ורב חסדא תרוייהו רבנן צדיקי הוו, מר מצלי ואתי מיטרא, ומר מצלי ואתי מיטרא. רב חסדא חיה תשעין ותרתין שנין - רבה חיה ארבעין, בי רב חסדא - שיתין הלולי, בי רבה - שיתין תיכלי. בי רב חסדא - סמידא לכלבי ולא מתבעי, בי רבה - נהמא דשערי לאינשי, ולא משתכת. מועד קטן כח.

Rava said: [Length of] life, children and sustenance depend not on merit but [rather on] mazzal. For [take] Rabbah and R. Chisda. Both were saintly Rabbis; one master prayed for rain and it came, the other master prayed for rain and it came. R. Chisda lived to the age of ninety-two, Rabbah [only] lived to the age of forty (sixty). In R. Chisda's house there were held sixty marriage feasts, at Rabbah's house there were sixty bereavements. At R. Chisda's house there was the purest wheaten bread for dogs, and it went to waste; at Rabbah's house there was barley bread for human beings and that not to be had. **Moed Katan 28a**

F.

אמר להו רבא לרבנן: במטותא מינייכו, ביומי ניסן וביומי תשרי לא תתחזו קמאי, כי היכי דלא תטרדו במזונייכו כולא שתא. ברכות לה:

Rava said to the Rabbis: I would ask you not to appear before me during Nisan and Tishri so that you may not be anxious about your food supply during the rest of the year.

Berachos 35b

G.

אמר רב כהנא: אישתעי לי רב חמא בר ברתיה דחסא: רבה בר נחמני אגב שמדא נח נפשיה. אכלו ביה קורצא בי מלכא, אמרו: אכא חד גברא ביהודאי דקא מבטל תריסר אלפי גברי מישראל ירחא בקייטא וירחא בסתוא מכרגא דמלכא. שדרו פריסתקא דמלכא בתריה ולא אשכחיה. ערק ואזל מפומבדיתא לאקרא, מאקרא לאגמא, ומאגמא לשחין, ומשחין לצריפא, ומצריפא לעינא דמים, ומעינא דמים לפומבדיתא. בפומבדיתא אשכחיה. איקלע פריסתקא דמלכא לההוא אושפיזא דרבה, קריבו תכא קמיה ואשקוהו תרי כסי ודליוה לתכא מקמיה - הדר פרצופיה לאחוריה. אמרו ליה: מאי נעביד ליה? גברא דמלכא הוא - אמר להו: קריבו תכא לקמיה, ואשקוהו חד כסא, ודליוהו לתכא מקמיה, ולתסי. עבדו ליה הכי ואתסי. אמר: מידע ידענא דגברא דקא בעינא הכא הוא. בחיש אבתריה ואשכחיה. אמר: אזלינא מהא, אי מקטל קטלו לההוא גברא - לא מגלינא, ואי נגידי מנגדין ליה - מגלינא. אתיוהו לקמיה, עייליה לאדרונא וטרקיה לבכא באנפיה. בעא רחמי, פרק אשיתא, ערק ואזיל לאגמא. הוה יתיב אגירדא דדקולא וקא גריס. קא מיפלגי במתיבתא דרקיעא אם בהרת קודמת לשער לבן - טמא, ואם שער לבן קודם לבהרת - טהור. ספק, הקדוש ברוך הוא אומר: טהור, וכולהו מתיבתא דרקיעא אמרי טמא. ואמרי: מאן נוכח - נוכח רבה בר נחמני. דאמר רבה בר נחמני: אני יחיד בנגעים, אני יחיד באהלות. שדרו שליחא בתריה, לא הוה מצי מלאך המות למקרב ליה, מדלא הוה קא פסיק פומיה מגרסיה. אדהכי נשב זיקא ואויש ביני קני, סבר גונדא דפרשי הוא. אמר: תינח נפשיה דההוא גברא, ולא ימסר בידא דמלכותא. כי הוה קא ניחא נפשיה אמר: טהור, יצאת בת קול ואמרה: אשריך רבה בר נחמני שגופך טהור, ויצאתה נשמתך בטהור. נפל פתקא מרקיעא בפומבדיתא: רבה בר נחמני נתבקש בישיבה של מעלה. נפקו אביי ורבא וכולהו רבנן לאיעסוקי ביה, לא הוו ידעי דוכתיה. אזלו לאגמא חזו צפרי דמטללי וקיימי, אמרי: שמע מינה התם הוא. ספדוהו תלתא יומי ותלתא לילותא. נפל פתקא:

כל הפורש יהא בנידוי. ספרוהו שבעה יומי, נפל פתקא: לכו לביתכם לשלום. ההוא יומא דנח נפשיה דלייה זעפא ודרי לההוא טייעא כי רכיב גמלא מהאי גיסא - דנהר פפא ושדייה בהך גיסא, אמר: מאי האי? - אמרי ליה: נח נפשיה דרבה בר נחמני. אמר לפניו: רבונו של עולם, כולי עלמא דיך הוא, ורבה בר נחמני דיך, את דרבה ורבה דיך - אמאי קא מחרבת ליה לעלמא? נח זעפא. בבא מציעא פו.

R. Kahana said: R. Hama, the son of the daughter of Hassa, related to me [that] Rabbah b. Nahmani died through persecution, information having been laid against him to the State. Said they [the informers]: There is an Israelite who keeps back twelve thousand Israelites from the payment of the royal poll-tax one month in summer and one in winter. Thereupon a royal officer was sent for him, but did not find him. He [Rabbah] then fled from Pumbedisa to Akra, from Akra to Agama, from Agama to Sahin, from Sahin to Zarifa, from Zarifa to 'Ena Damim, and thence back to Pumbedisa. In Pumbedisa he found him; for the royal officer chanced to visit the same inn where Rabbah [was hiding]. Now, they placed a tray before him [the royal officer], gave him two glasses of liquor, and then removed the tray; whereupon his face was turned backward [by demons]. 'What shall we do with him?' said they [the inn attendants] to him [Rabbah]; 'he is a royal officer.' 'Offer him the tray again,' he replied, 'and let him drink another goblet; then remove the tray, and he will recover.' They did so, and he recovered. 'I know,' said he, 'that the man whom I require is here;' he searched for and found him. He then said, 'I will depart from here; if I am slain, I will not disclose [his whereabouts]; but if tortured, I will.' He was then brought before him, and he led him into a chamber and locked the door upon him [to keep him there as a prisoner]. But he [Rabbah] prayed, whereupon the wall fell down, and he fled to Agama; there he sat upon the trunk of a [fallen] palm and studied. Now, they were disputing in the Heavenly Academy thus: If the bright spot preceded the white hair, he is unclean; if the reverse, he is clean. If [the order is] in doubt — the Holy One, blessed be He, ruled, He is clean; whilst the entire Heavenly Academy maintained, He is unclean. Who shall decide it? said they. — Rabbah b. Nahmani; for he said, I am pre-eminent in the laws of leprosy and tents. A messenger was sent for him, but the Angel of Death could not approach him, because he did not interrupt his studies [even for a moment]. In the meantime, a wind blew and caused a rustling in the bushes, when he imagined it to be a troop of soldiers. 'Let me die,' he exclaimed, 'rather than be delivered into the hands of the State.' As he was dying, he exclaimed, 'Clean, clean!' when a Heavenly Voice cried out, 'Happy art thou, O Rabbah b. Nahmani, whose body is pure and whose soul had departed in purity!' A missive fell from Heaven in Pumbeditha, [upon which was written,] 'Rabbah b. Nahmani has been summoned by the Heavenly Academy.' So Abaye and Raba and all the scholars went forth to attend on him [at his burial], but they did not know his whereabouts. They went to Agama and saw birds stationed there and overshadowing it [to give protection]. 'This', said they, 'proves that he is there.' They bewailed him for three days and three nights; but there fell a missive from Heaven, 'He who [will now] hold aloof [from the lamentations] shall be under a ban.' So they bewailed him for seven days, and then there fell a missive from Heaven, 'Return in peace to your homes.' On the day that he died a hurricane lifted an Arab who was riding a camel, and transported him from one bank of the River Papa to the other. 'What does this portend?' he exclaimed. — 'Rabbah b. Nahmani has died,' he was told. 'Sovereign of the Universe!' he cried out. 'The whole world is Yours, and Rabbah b. Nahmani too is Yours. You are [the Friend] of Rabbah, and Rabbah is Yours; why do You destroy the world on his account!' Thereupon the storm subsided. **Bava Metzia 86a**

TIME LINE

<u>YEAR C.E.</u>	<u>EVENT</u>
192	The Death of Rabbi Yehudah HaNasi The Birth of Rav Yehudah bar Yechezkel
247	The Death of Rav
253	The Death of Shmuel
257	The Reign of Rav Huna in Sura
297	The Death of Rav Huna - Reign of Rav Yehudah in Pumbedeisa
299	The Death of Rav Yehudah - Reign of Rav Chisda in Sura
309	The Death of Rav Chisda - Reign of Rabbah in Pumbedeisa
321	The Death of Rabbah bar Nachmeini - Reign of Rav Yosef in Pumbedeisa
323	The Death of Rav Yosef
325	The Reign of Abaye in Pumbedeisa
338	The Death of Abaye - Reign of Rava in Mechuza